

Untitled

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Vilhelm Bjerke-Petersen

FAKTA

Dokumenttype:
Note

Sprog:
Dansk

Generel kommentar:
Der er tale om en dansksproget trykt artikel om Halmstadgruppen og en kuvert adresseret til Egon Östlund.

Afsendersted:
Birkerød

Afsenderinfo (lakstempel, adresse m.m.):
Kuverten poststemplet: Birkerød

Arkivplacering:
Egon Östlunds arkiv.
Universitetsbiblioteket, Lunds universitet.

DOKUMENTINDHOLD

Dansksproget trykt artikel om Halmstadgruppen og en kuvert.

TRANSSKRIFTION

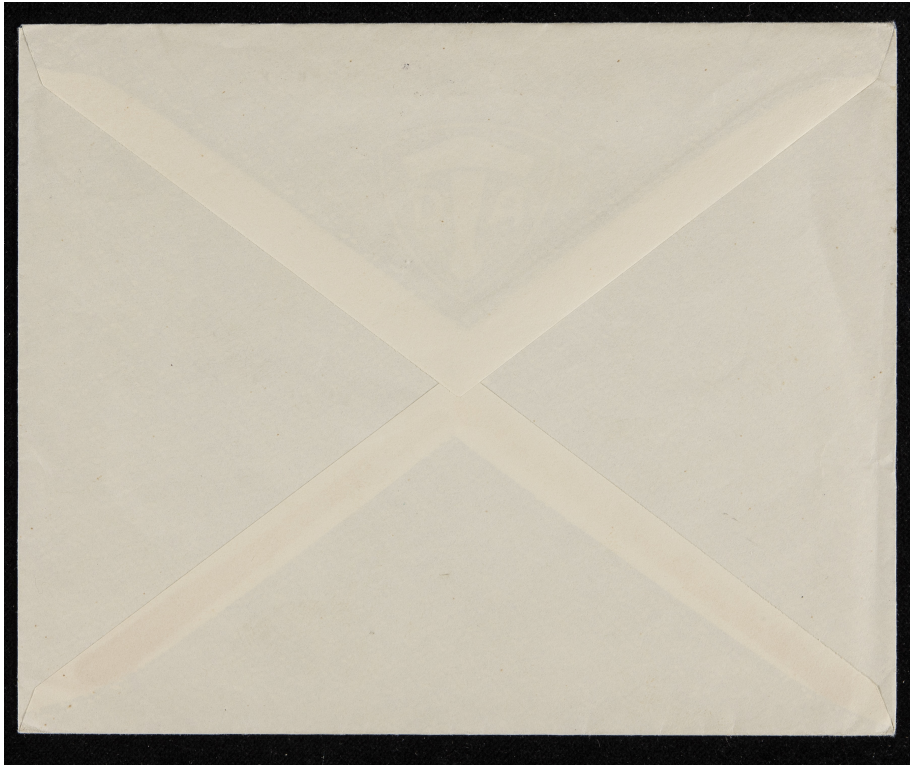
Den ledsagende kuvert recto:

[Med Vilhelm Bjerke-Petersens håndskrift:] Hr. Maskiningeniör Egon Östlund.

Halmstad [understreget]

Sverige.

Tryksag. [understreget]

Hr. Maskiningeniør

Egon Östlund.

Halvstad

Tryksag.

Sværtige.

Begyndelsen, i alle sine Udviklings-
stadier, fra førstestillet Kalkulation
gennem abstrakte Konstruktioner til pro-
konstruktive Surrealismen, visuelt Neo-
plasticisme s. s. v. Om man vil finde
den intellektuelle Struktur i sin Hoved-
stad i Sverige! Utmærket Kunst, men
saa til August Strindberg og Pär Lager-
kvist. I Slægt med sandheden Gennem
han Halmstadgruppen. Medlemmer
verdes tilhede sig en Del. Selvfølgelig.
Men den spekulative Psykologi hos Sür-
realismen har ingen Forbuds-
Strindberg og Lagerkvist. Den blev hos
Strindberg erstattet med Begrebshæ-
der og Formlogik — og bliver af La-
gerkvist fortaget som i Gennem
andelig Slægt. Pär Lagerkvist er
det moderne, geniale Eksempel på
vinet Kunstskaben, som visuel
Motivet kompliceret, men ikke desto
mindre geniale det erklærede Længe-
skah. August Strindberg har — som
Stefan Mørk, der er Medlem af
Halmstadgruppen, har påtaget — s.
s. i. Et Dilemma! skabt et typisk sur-
realistisk Kunstværk, et Manifestværk
som vane, hvad Surrealismen her væ-
re — i Overensstemmelse med sine klare
og mest logiske Teorier ...
I 1932 blev det skabt en stor be-

læstet Kunst- og Industri-Udstilling i
Halmstad. Det gennemstrømte Halmstad-
gruppen sig meget fint og bidrag stærkt
til at give Udstillingen en Betydning
langt ud over det sædvanlige. Udstil-
lingens Arranger var den kendte Kunst-
historiker, lektor Olof — den sam-
me, der skrev den internationale
surrealistiske Udstilling i København
1934. Et Medlem af Halmstadgruppen,
Hald. Leven, havde til Udstillingen
i Halmstad malet et Portræt af Olof.
Hald. Det var interessant, fordi det på-
stod sig, at dette al "male mo-
dernes" er saa let, at selv et Barn kan
gøre det. Nej, let at male moderne er
det nok ikke — skønt det måske ikke
er saa svært som at forne det. Men
Portrættet af Olof er dog næsten
fuldstændig fejlagtig i sin opførelse
og det er det. Karakteristisk — og hvad
kan man sige forlængere mere med Hin-
sen til Lighed?

Den eneste Konge i Halmstad-
stad-Udstillingen og havde nok aldrig
for sig en særlig Samling uanset
til Kunst. Men han regerede ikke
aggressivt, han var tværtimod rigtig
efter et for Både paa, hvad det har
gjort. Skulptur sig om — Lager-

Eugen Thorez: „Sjømans“.

strakt Figur betød en abstrakt Figur ...
Men hermed var Kongen ikke tilfreds.
Han vilde have en konkret Følelse.
„Ja, men den bringer i sig selv“, hat-
te Olof, „den skal ikke for-
svinde, den skal blot være — og

er — en smuk, abstrakt Figur“. Men
Kongen kunde ikke indse, at den
Figur, man netop betragtede, var
smuk ... „Ja, det synes du jeg“ svarede
Olof. I hvert fald Kongen bemærkede
„Ja, men saa er det jo godt — for H-
Olof“.

Denne Læsting paa Præsidenten var
lige saa abstrakt som den abstrakte
Figur ... Har man ikke i sin Episode et
Eksempel paa den Kunstform, hvor
ekstrem Modstand er den totalitære
Voldens Følelse? af, hvad
Kunst skal betyde og være ... nemlig
med, at den det samme statuer, hvor
Kunst ikke maa betyde og være? Tænk,
om ikke Norden paa en Gang blev så-
lukkende konkret!

Jeg havde paa Udstillingen i Halm-
stad en Samtale med Ingeniør Olof
om den Kunst, hvorefter Halmstadgru-
pen har vakt saa stor Opmærksomhed.
Han fortæller mig om sin og om
sine ideer om skulptur, men jeg fik
allerede da det Indtryk af den ultra-
modernistiske Kunstskabels af Pa-
rodi, som jeg nu synes er det mest
markante i Surrealismen, i hvilken man
dog endnu ikke har endelig stillet
sig ved de mange uoversigelige psykolo-

giske (psykologiske) Postulater. Olof
sind frækt, og det var Tid at udgaa-
et konstruktiv, og det er derfor ikke
et undere over, at dette Træk gik igen
i Kunst. Der er i sig selv en indre
kørlig i, at Optindernes, Maktens,
Billets og Flyvemaskinens Tidsskabels
har en Konstruktivitet, som i In-
terstet modvarende den Virkelighed, der
skal formes. Og heri kommer saa Op-
læringen af alle de gamle Begreber —
Følelse paa at finde en Mening med
det hele, en Mening med Tilværelsen,
der Sagen efter Olof, efter det, der
haver bygget — det underbevidste —
hvor det kommer s. s. v.

Man kan kalde dette „social Meta-
Grik“. Og der findes paa Udstillingen
Billeder, hvor Kulturen, rationelt til-
kommet, har en psykisk Struktur af ab-
straheret Form for et socialt Motiv —
f. Eks. Erik Olsson: „Aftensandhed“,
et smukt, herunder Komposition af
Arbejde og Fritid. Jeg husker ogsaa
Eugen Thorez's skulptur „Sjømans“, en
Bude, hvortil Thorez's Rytme udgaa-
mæssig af Konturens Liv end selv In-
dhold.

Gruppen's Funktion som Billed-
var altså skulpturel, problematisk,

abstrakt, metafysisk s. s. v. — men
alligevel ikke i Strid med Olofs Pro-
gram-Eklærening, naar han spørger, om
ikke et Værk med en Kraftfuld
er et smukt Naturalistisk, om det ikke
er smukt med Elektricitetsværk, Pa-
rodi, Værkender, fine Glaser, store
Bæse ... Men var det ikke i denne
Følelse af skabende Fantasi, af
konkret Virkelighed: Funktionalismen?

Funktionalismen blev ikke mindst i
Sverige et Brønde Emne. Men dens
rationelle Princip blev selvsagt Virke-
lighed. Fra samme Blæde har ogsaa
Halmstadgruppen formået at føre sit
Standpunkt til Sejr. Den viser os —
med sin udførelse og dog kreative
Følelse, over i Købet af funktionelle
Motiver — at den Følelse af Både
Emne og Form, som er al moderne
Kunst i den indre Stræben, nu er prak-
tisk taget gennemført, og at Kunstens
Virkelighedsanskrif paa sig kan for-
meret indhold.

Menneket kan ikke leve uden Fan-
tasi — men det kan heller ikke i Læng-
den leve uden et konkret Grundlag for
Fantasien.

Oscar Hoffberg.

